

Monumentnummer*: 522605

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 05 september 2006
Kadaster deel/nr 82656/71

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nieuwegein Nieuwegein Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nieuwegein bij Rond het Fort 22

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Jutphaas	D			3981
Jutphaas	D			3998
Jutphaas	D			3999
Jutphaas	D			4015
Jutphaas	D			4016
Jutphaas	D			2795

Omschrijving**

Onderdeel 2

Omschrijving

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. In oorsprong formele tuin- en parkaanleg, die in de 18de en 19de eeuw in fasen werd verlandschappelijkt. Het lijkt aannemelijk dat de bouw van het huidige huis omstreeks 1640 de aanleiding is geweest tot een eerste aanleg. Op het kasteel bevindt zich een kaart, die in de tweede helft van de 17de of eventueel de eerste helft van de 18de eeuw gedateerd moet worden en waarop mogelijk de eerste aanleg van de tuinen staat afgebeeld. Het omgrachte complex wordt op deze kaart omgeven door een geometrische tuinaanleg, een grote moestuin, een sterrenbos en een boomgaard. De verschillende deeltuinen worden door middel van beplante lanen en waterlopen van elkaar gescheiden. Deze uitgebreide formele lanen- en waterlopenstructuur die kenmerkend was voor de midden 17de-eeuwse aanleg van Rijnhuizen is nog steeds zichtbaar in het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

tegenwoordig landschappelijk ingerichte park. De belangrijkste en meest karakteristieke laan uit dit stelsel loopt evenwijdig aan het noordzuid georiënteerde voorplein en vormt tegenwoordig de oostgrens van de buitenplaats. Het is een bijzonder lange oprijlaan of wandeldreef, met eiken beplant, die aan de weg wordt afgesloten met een ornamenteel spijlenhek. De feitelijke oprijlaan tot het voorplein is een met kastanjes beplante dwarsas die ter hoogte van het kasteel haaks op deze laan staat. Het omgrachte hoofdgebouw ligt centraal binnen de aanleg en wordt door middel van een boogbrug verbonden met het langwerpige voorplein, waaraan in elkaars verlengde de beide bouwhuizen gelegen zijn. De toegang tot de brug wordt gemarkeerd door twee oude kastanjes. Centraal in het linker- en rechterdeel van het voorplein een perk met een (monumentaal) solitair, een es en een linde, de laatste is recentelijk omgevallen (1999) en vervangen door een nieuw exemplaar. De verlandschappelijking van de tuinen nam vermoedelijk een aanvang in de tweede helft van de 18de eeuw, in de periode dat ook het kasteel gemoderniseerd werd in opdracht van de toenmalige eigenaar Jan Jacob de Geer. De slotgracht werd in deze periode deels vergraven tot de landschappelijke vijver zoals deze nu nog bestaat. De parterre de broderie ten westen van het kasteel maakte plaats voor een gazon, gestoffeerd met boomgroepen en solitaires en omzoomd door parkbos, dat in grote lijnen nog bestaat. De huidige houtopstand van het park stamt voor een deel uit deze periode, het gaat ondermeer om beuken, kastanjes, een moerascypres, een plataan en een grote azalea. Rond dit terrein werd een wandeling aangelegd, die om het gazon en langs het theehuis voert. De grote nutstuin ten zuidwesten van het kasteel is nog tot in deze eeuw in gebruik geweest, maar heeft in het laatste kwart van de 20ste eeuw een nieuwe invulling gekregen. De boomgaard ten zuiden van de nutstuin bestaat nog. In het verlandschappelijkte, voormalige sterrenbos ten zuiden van het kasteel zijn in de jaren '60 van de 20ste eeuw de laboratoria van de stichting FOM gebouwd, het bos dat behouden bleef is erg verwilderd.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Rijnhuizen is van algemeen belang:

- vanwege de herkenbaar in de landschappelijke aanleg opgenomen formele 17de- en 18de-eeuwse structuur van lanen- en waterlopenstelsels;
- vanwege het gaaf bewaard gebleven voorplein;
- vanwege de tot landschappelijke vijver vergraven slotgracht;
- vanwege de aanwezigheid van monumentale laanbeplanting en solitaires uit de 17de, 18de en 19de eeuw;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument